

סל תרבות

איתן קימל, 72, בזוגיות, אב לשתי בנות וסב לנכדים. גר ברמת-השרון, פרופסור אמריטוס בטכניון. ספרו "טלטלה", הקורא תיגר על תפיסות מדעיות, ראה אור לאחרונה

01 זיכרון ילדות תרבותי. אני נזכר בשני ספרנים מספריית בית הפועלים בעפולה, שבה גדלתי. הייתי אז בן תשע או עשר, וזה עתה גיליתי לראשונה את הידע הבלתי נדלה שיש בספרים. זה היה ממש עושר סוּחָף, אוצר בלתי נתפס. שומר האוצר היה ספרן קשוח, ציני, מריד, כמו שצריך להיות שומר אוצר. הוא היה איש מפחיד ממש. הספרן השני חלש על ספרייה קטנה, מעין חנות. עד היום אינני מבין את המניע שלו להזויק בה. האם עשה זאת למטרות רווח? ואולי לטובת הקהילה בלבד? בספרינות שלו הייתה אווירה אחרת, מסתורית. גם הספרים היו אחרים. מיוחדים יותר, מסתוריים יותר. היה בהם יותר חוש הומור.

02 ספר שקראת פעמיים. "משפחת רובינסון השווייצרית" של יוהאן דוד וויס. את הספר הזה אהבתי במיוחד, כי מצאה חן בעיניי הסיטואציה הבלתי אפשרית: משפחה שווייצרית מכובדת, על מאפייניה הייחודיים, מוצאת את עצמה במקום פראי ובלתי מיושב, באמצע יער, על אי בודד. נהייתי לקרוא איך הם מארגנים לעצמם חיים בורגניים מסודרים, טכנולוגיים, מתוקתקים. יוצרים הכול מאפס. זה היה מרתק: עבודת הצוות, ההתארגנות בתנאים הקשים, הפתרונות הטכנולוגיים שאולתרו, המאבקים הרגשיים. תענוג צרוף.

03 דמות שמעניקה לך השראה. סקוט, מגלה הארצות הבריטי, נתן לי הרבה השראה. הוא בעיניי גיבור טרגי שמתגלים אצלו מדי פעם צדדים קומיים. הארון שלו היה מלא עד אפס מקום בגביעים ובאותות הצטיינות על הישגיו במשלחות קודמות. ואז הגיע המסע הטרגי לקוטב הדרומי. המשלחת למסע הזה אורגנה בשלומיאלייות ולבסוף סקוט נשאר לבדו. הוא שכב באוהל, בקור, ובעורו גוסס כתב פרקים אחרונים ביומן שלו. כך מצטייר בעיניי אדם גיבור – שיש לו תמיד תקווה, שהוא תמיד חושב גם על העתיד, אף אם לא יהיה לו חלק בו.

04 מקום המפלט שלך בימים קשים אלה. אני מוצא מפלט במחשבות. לפעמים אני אוטם את התודעה בפני כל הזוועות וכל העצב, ורק חושב על פתרונות: לבעיה הפלסטינית ולבעיות הפיזיקה ומדעי החיים שהשארתי בלתי פתורות.

05 עם מי היית רוצה לשבת לבוס קפה. עם איינשטיין, אני לא מבין את הדמות הזו. היא חידתית בעיניי. הייתי רוצה להתרשם מכלי ראשון: מה היה שם – גילוי של גאונות או חלטורה? אולי גם וגם? האם הוא היה איש מדע רציני או מאחז עיניים? מה שברור הוא שהייתה שם כריזמה בלתי רגילה. המאמרים שלו הם מתחת לכל ביקורת, מלאי סתירות והסתרות, בעיקר כשאני מעמיד אותם מול המאמרים של מקסוול. זה האחרון היה צנוע, ישר, חריף כמו שר, שהציג תמיד את המינוסים והפלוסים בכל תיאוריה, כדי למנוע כל אייודאות.

06 מה מצחיק אותך. בימים כאלה מצחיקה אותי התופעה הזו של הפרשנים הצבאיים, הביטחוניים, המדיניים, שיושבים בטלוויזיה בפאנלים, ומדברים בלי הפסקה על המצב. מסבירים אותו. מנתחים אותו. מבהירים אותו. וכל הזמן ברקע ניצב מה שקרה בשבעה באוקטובר: מה שאף אחד לא חזה, לא דמיין, לא יכול להבין, לא יודע לאן זה יביא, לא רואה את הסיבות למה שקרה, לא מבין את התופעה, לא יכול לפרש אותה או בכלל להגיד עליה שום דבר אינטליגנטי. אבל הם מדברים כבר חודשיים ללא הפסקה, מסבירים משהו, לא יודע את מה, לא יודע למי, אבל הם מסבירים. זה עצוב, זה מצחיק, זה טרגי.